

Dresy zapsané v srdcích

Kdo se chce dopátrat historických kořenů sportovních dresů, musí se vydat proti proudu času až do antického Říma. Při závodech spřežení v Kolosseu nosili vozatažové i koně barvy svých pánů. Když po mnoha staletích stará dobrá Anglie objevila dostihový sport, rozlišovali se soutěživí šlechtici šerpami v erbovních barvách. Tu výsadu ovšem nebyli ochotni přenést i na nájemné jezce, jimiž se stále častěji nechávali zastupovat. Vymysleli tedy pro žokeje obdobu livroje, kterou oblékalo služebnictvo: čapku a vestu v erbovních barvách. Dostihový dres byl na světě.

Albion byl kolébkou nejen turfů, ale i fotbalu. I jeho mužstva se od sebe zprvu lišila pouze čapkami, šerpami nebo opasky. Také na hřišti postupem času došlo na stejnobarevné košile (v chladnějším počasí vlněné svetry), posléze i na šortky a punčochy čili stulpny. Ostatně fotbalové dresy ani dnes nezapřou dostihovou inspiraci; a zejména zpočátku naprosto převládalo svislé i podélné pruhování, půlené košile s rukávy opačných barev, dvoubarevné kombinace těla a rukávů – zkrátka všechno to, co stále platí i na chuchelském nebo pardubickém závoděšti. Také na fotbalové trávě se občas objeví dres s jařmem. Tak se v dostihové terminologii nazývá svislý pruh uprostřed hrudi. A šerpy? Docela nedávno oblékal dresy s tímto doplňkem třeba ostravský Baník.

Nejstarším českým dodnes užívaným dresem – nejen fotbalovým, ale sportovním vůbec – je mimo jakoukoli pochybnost legendární slávistická sešivaná košile, jedněmi vyzvaná a jinými zatracovaná už v posledních letech

19. století. Druhé místo patří stejně nesporně Viktorii Žižkov. Naproti tomu Sparta ctí rudou barvu až od roku 1906. Do té doby vystřídala tři jiné dresy; dva lze snadno objevit o něco níže, ale skrývá se tam i ten třetí (v časové posloupnosti druhý): odložené černočervené košile vinohradské Čafky, prapůvodní zbarvení ČFC Smíchov. Po jiných obnošený byl i červenošedý spartanský dres – dědictví po rozpadlém letenském Unionu Praha. Inu, bývaly časy, že dnešní bezkonkurenčně nejbohatší klub země neměl ani na nová trika...

Na počátku 20. století byla Slavia českým fotbalovým suverénem, v první ligoové dvacetiletí nejčastějším mistrem. Jaký div, že sešivané dresy s hvězdou na srdci se u nás staly módním evgrýnem? Vedle červenošedé kombinace se často objevovala i modrobílá, černobílá a zelenobílá. V následující historické galerii lze takové řešení objevit u tří dalších prvóligoových týmů. Ale byly tu i další – v zelenobílé variantě leckdy hrával nejen nymburský Polaban, ale na přelomu 20. a 30. let třeba i vršovičtí klokani. Ještě po druhé světové válce bylo možné půlené košile s hvězdou objevit v rekvizitárních desítek, ne-li stovek našich klubů.

A tak to jde dál. Když v 50. letech evropskému klubovému fotbalu kraloval „bílý balet“ madridského Realu, začal i u nás kdekdo hrát celý v bílém. Přitom například bílé stulpny, to bylo dlouho cosi nepředstavitelného – vždyť třeba i první červené u nás kdysi způsobily hotové pozdvižení. Ještě na prahu ligoové éry drtivá většina českých týmů obouvala černé.

Po celou dobu, co je fotbal fotbalem, se měnil, měnil a nejspíše i nadále bude měnit materiál dresů, jejich střih, design. Návrháři firem, dodávajících sportovní oblečení, se v posledních letech přímo předstihují v nových a nových nápadech, které se na tradici mnohdy pranic neohlížejí. Diktát trhu je i tady neúprosný. Ale jak už to odjakživa v módě chodí, zčistajasna se vracejí zapomenutá řešení. Třeba i v délce trenýrek – tak dlouho se zkracovaly a zkracovaly, až se zčistajasna začaly znovu prodlužovat.

I fotbalová móda má své vrtochy a rozmary. Dokladem té staré pravdy jsou i tyto stránky.

Strípky

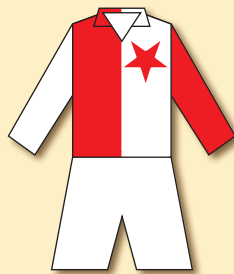
- Ke klubovým barvám lze přijít všelijak. Bývají odvozeny z městského znaku či praporu, vycházejí z barevné symboliky – třeba zelená vyjadřuje naději. Jedna z legend o původu spartanského „stejnokroje“ tvrdí, že dárcé prvních rudých svetrů v nich viděl v Londýně válet Arsenal – a tak jich hned kolekci koupil; háček je v tom, že podle znalců Kanonýři z Highbury v té době byli – žlutozelení!
- Kdysi prvóligoový Rakovník proslul žlutými dresy a modrými trenýrkami. Poprvé je oblékl roku 1929. Žluté sportovní odění bylo však tehdy u nás natolik neobvyklé, že na trhu chybělo – nebylo, než nechat je ušít. Přitom žlutá nemá s rakovníckou tradicí co do činění. Proč tedy? Vedoucí mužstva viděl už roku 1922 v uvedené kombinaci hrát Švédy z Malmö, a ti mu tak padli do oka, že ještě po letech prosadil svou.
- Zběsilá totalitní reorganizace z roku 1953 sportovním kolektivům jednoduše přidělila názvy podle příslušnosti patronátních podniků k odborovým svazům a vyvolala tak i dočasný nihilismus ve vztahu k tradičním barvám. Zoufalí fanoušci zažívali šok za šokem – třeba když v Edenu nastoupila k ligoovému klání modrobílá Slavia (v té době ovšem Dynamo) proti žlutočervené sešivanému Slovanu Bratislava!

Loučenská zámecká XI
(1893)

AC Sparta Praha
(1896)

SK Slavia Praha
(1896)

AC Praha
(1897)

DFC Prag
(1898)

SK Meteor Libeň
(1899)

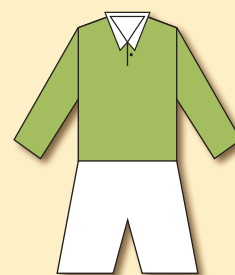
ČAFC Královské
Vinohrady (1900)

SK Viktoria Žižkov
(1903)

AC Sparta Praha
(1904)

DBC Sturm Prag
(1909)

SK Smíchov
(1909)

Staroměstský
SK Olympia (1910)

AFK Kolín
(1911)

DSV Troppau
(1911)

Karlsbader FK
(1912)